

20_10koronainfo_576p

Äänitteen kesto: 25 min

Litterointimerkinnät

sa-	sana jää kesken
(sana)	epävarmasti kuultu jakso puheessa tai epävarmasti tunnistettu puhuja
(-)	sana, josta ei ole saatu selvää
(--)	useampia sanoja, joista ei ole saatu selvää
, . ? :	kieliopin mukainen välimerkki tai alle 10 sekunnin tauko puheessa

[00:00] Kaupunginjohtaja Ritva Viljanen

Lämpimästi tervetuloa tähän Vantaan kaupunginjohtajan mediainfoon, joita pidetään säännöllisesti.

Valitettavasti meillä on tänään hyvin vakava asia ensimmäisenä. Valitettavasti Finnair on tänään päättänyt yt-neuvottelunsa 2800 henkilön kanssa ja päättänyt irtisanomaan 700 henkilöä. Näistä 600 on Suomessa.

Nämä yhteistoimintaneuvottelut aloitettiin syyskuun alussa ja ne koskivat suunnitelmaa vähentää noin 1000 työpaikkaa, tehdä muita rakenteellisia muutoksia, sekä toteuttaa lisälomautuksia koronapandemian vaikutusten vuoksi. Koronapandemian aiheuttamien dramaattisten markkinamuutosten vuoksi Finnair vähentää Suomessa noin 600 työpaikkaa. Henkilövähennykset toteutetaan maaliskuun loppuun mennessä ensi vuonna. Yhteistoimintaneuvottelujen piirissä oli yhtiön koko henkilöstö Suomessa, pois lukien matkustamopalveluhenkilöstö ja lentäjät, yhteensä noin 2800 työntekijää. Vastaavia keskusteluja on käyty samanaikaisesti myös Finnairin toiminnoissa Suomen ulkopuolella, joista vähenee noin 100 työpaikkaa. Finnairilla on siis tällä hetkellä yhteensä 6,5 tuhatta työntekijää. Samaan aikaan lentokenttäyhtiö Swissport Finland neuvottelee 700 henkilön irtisanomisesta. Kyseessä ovat siis Suomen suurimmat irtisanomiset tällä hetkellä.

Tilanne on vakava. Vantaa tarvitsee tukea ja nyt valtion on tultava apuun. Lentokenttäalueen jatkuvuus on turvattava.

Pahimmassa tapauksessa tämä on vasta alkua, jos mitään ei tehdä. Pääkaupunkiseudun ongelmia on ollut valtiollisten päättäjien vaikea nähdä. Suomen suurimpien irtisanomisyt-neuvottelujen käyminen ei ole juuri herättänyt huomiota. Elinvoimainen lentokenttäalue kuitenkin kytkee koko Suomen globaaliin talouteen. Lentokenttäalueet ovat kansainvälisten investointien keskeisiä kohteita. Matkailu on ollut globaalisti nopeimmin kasvava elinkeino koko maailmassa. Kansainvälisen kilpailun kiihtyessä monet maat tekevät valtavia investointeja juuri lentokenttäalueidensa kilpailukykyyn ja sen kilpailukyvyn varmistamisen säilyttämiseen. Ne näkevät lentokenttäalueet ovina kansantalouksiensa kansainvälistymiseen.

Lentoliikennetoimialan, Helsinki-Vantaan lentoaseman ja Aviapoliksen alueen merkitys on elintärkeä koko Suomen kansantaloudelle ja kansainväliselle saavutettavuudelle. Nyt on kysymys erittäin merkittävästä asiasta. Lentoliikenne on työllistänyt koko Suomessa suoraan tai välillisesti yhteensä yli 100 000 ihmistä. Aviapoliksen alue eli lentokenttäympäristö puolestaan on Suomen toiseksi suurin työpaikka-alue, ja sillä on merkittävä vaikutus Suomen bruttokansantuotteeseen. Arviolta jopa 4 prosenttia koko Suomen bruttokansantuotteesta syntyy tällä alueella.

Koronakriisi iski pahiten juuri tähän kokonaisuuteen. Aviapoliksessa on 40 000 työpaikkaa, joista nyt uhan alla on yli 10 000. Mittakaava on Suomessa massiivinen ja elvytystarve on suuri. Lentokenttäalueella on merkittäviä vaikutuksia ei ainoastaan Vantaalle, vaan koko Uudellemaalle. Alue työllistää laajasti Uudenmaan kuntien asukkaita. Lentoliikenteen raju väheneminen on merkinnyt myös sitä, että Uusimaa on kärsinyt työpaikkojen menetyksen lisäksi myös investointien karsimisesta. Suomen suurin hotellihankekin on keskeytetty ja siirtynyt tuleviin vuosiin. Tällä tilanteella on kauaskantoisia vaikutuksia seudullisesti ja kansallisesti. On arvioitu, että kansainvälinen lentomatkustajaliikenne ei palaa pandemiaa edeltävälle tasolle ennen vuotta 2024. Tämä olisi kauhukuva koko Suomelle. Lentoliikenteen ja koko lentokenttäalueen elpymistä on nopeutettava. Suomella on yhdet tiukimmat lentoliikennettä koskevat määräykset, mikä on saattanut Finnairin ja lentokenttäalueen toimijat eriarvoiseen asemaan suhteessa kilpailijoihin. On toki tärkeätä, että suojelemme ihmisiä sairauksilta ja koronalta, mutta on myös tärkeätä,

että turvaamme ihmisten työpaikat ja toimeentulon. Uhkana on, että Helsinki-Vantaa menettää asemansa porttina Aasiaan, ja että Finnair joutuu luopumaan lähtö- ja saapumissloteista Euroopan keskeisillä kentillä.

Nyt tarvitaan työllistymisen tukea työnsä menettäville. Vantaa tekee kaikkensa tukeakseen Finnairia. Vantaa käynnisti yhteistyössä TE-keskuksen, ELY-keskuksen ja oppilaitosten sekä Finnairin kanssa jo syyskuun alussa yhteistyöprojektin, jolla varauduttiin jo ennakolta mahdollisiin irtisanomisiin. Yhdessä YritysVantaan kanssa on rakennettu yrittäjyyspolku. Vantaan ammattikoulu Varia varautuu kouluttamaan Finnairin henkilökuntaa sote-alalle ja yrittäjyyteen. Vanhus- ja vammaispalvelut Vantaalla ovat valmiina vastaanottamaan niitä henkilöitä, jotka kouluttautuivat tai uudelleen pätevoittävät koulutuksensa lähihoitajan tehtäviin. Annamme tietoa avoimista työpaikoista, niitä Vantaalla on edelleen 1500. Vantaan yrityspalvelut antavat nyt työttömäksi jääville henkilöille uravalmennusta. Myös muita toimia suunnitellaan kiinteässä yhteistyössä Finnairin kanssa.

Tämän jälkeen tarkoituksena on siirtyä katsomaan tilannetta Vantaan toiminnoissa ja koronan tilannetta yleisemmin.

Työllisyystilanne heikkenee tällä hetkellä huolestuttavasti. Vantaalla on työttömiä yli 17 500, joista lomautettujen osuus on 4800. Työttömyysprosenttimme on tällä hetkellä 14,3, eli lähes kaksinkertainen vuoden takaiseen vastaavaan tilanteeseen. Työttömyys kohtelee rankimmin vieraskielisiä ja yli 50-vuotiaita, joiden työttömyys on vuoden takaiseen tilanteeseen kasvanut noin 60, 70 prosenttia, mutta kaikkein kovimmin se kohtelee alle 25-vuotiaita, joiden työttömyys on noussut vuoden takaiseen yli 100 prosentilla.

Vantaan lentoasemalla meillä on edelleen koirat. Ne ovat saaneet hyvin paljon kansainvälistä, erittäin poikkeuksellisen laajaa mediajulkisuutta. Haisteluasemalla on käynyt syyskuun 23. päivän ja 16.10. välisenä aikana yhteensä 1791 matkustajaa, ja positiivisia haistelutuloksia on saatu 11. Variston drive-in-asema muuttui walk-in-toiminnaksi syyskuun lopulla, eli näytteenotto siirtyi sisätiloihin. Muutos tehtiin, koska Varistoon ei ollut mahdollista saada toimivaa ja lämmintä drive-in-pistettä. Muutoksen yhteydessä näytteenottolinjoja lisättiin 2:sta 4:ään. Peijaksen drive-in-

pisteissä on ollut henkilökunnassa koronatartunta, ja osa henkilökunnasta on valitettavasti karanteenissa. Siksi aukioloaika on jouduttu supistamaan ja näytteenottolinjoja on tavanomaista vähemmän tällä hetkellä.

Jos katsotaan Vantaan yleistilannetta, meillä on tartuntoja kaiken kaikkiaan tänä vuonna ollut 1 407 ja menehtyneitä 46. Nyt kesälomakauden jälkeen yksi henkilö menehtynyt lisää, eli ennen kesälomaa menehtyi 45 ihmistä. Vantaa on tällä hetkellä leviämisvaiheessa. Meidän 7 vuorokauden tapaussummamme on 43,6 100 000 asukasta kohden ja 2 viikon, 14 vuorokauden tappiosumma on 86,4 100 000 asukasta kohden. Me seuraamme tilannetta, mutta onneksi nyt noin vajaan 2 viikon sisällä tauti ei ole enää kiihtynyt pääkaupunkiseudulla eikä Vantaalla, eli selkeästikin ne rajoitustoimenpiteet, jotka päätettiin tämän kuun alussa, ovat alkaneet purra ja nyt näyttää, että kiihtyminen lieentyi. Toivotaan, että se jatkuu, ja toivon, että meidän asukkaamme käyttäytyvät myöskin varovaisesti, käsiä pestään, maskeja pidetään huomattavasti enemmän, sitä toivomme, sitä pyydämme, ja toimitaan ylipäätään vastuullisesti. Viime viikolla Vantaan kouluissa ja päiväkodeissa todettiin 500 koronalle altistunutta, ei siis sairastunutta, mutta kuitenkin he ovat nyt tällä hetkellä karanteenissa.

Korona ei tule tällä hetkellä ulkomailta. Kaikkiaan lentoasemalla on maaliskuun alusta lähtien otettu noin 19 000 näytettä ja vantaalaisilta on otettu samassa ajassa 41 000 näytettä, eli lähes puolet yhtä paljon kuin Vantaalla on tehty testauksia, niin on tehty tuolla lentolentoasemalla. Elokuun alun ja 11.10. välisenä aikana on testattu 11 230 matkustajaa. Näytteistä vain 106 on ollut positiivisia, eli prosentti on 0,9. Eli selkeästi tauti on tällä hetkellä kotoperäinen, se ei tule meille nyt ulkomailta.

Vielä lyhyesti näitä yleisiä karanteenia koskevia ohjeita, jotka on otettu käyttöön myöskin Vantaalla. Eli omaehtoinen karanteeni on lyhentynyt 14:stä päivästä 10:een päivään THL:n karanteenisuosituksen mukaisesti. Olemme siis tehneet saman linjauksen täällä. Tartuntatautilääkärin määräämä karanteeni lyhenee vastaavasti 14:stä päivästä 10:een päivään. Lievissä koronaviruksen infektio tapauksissa, jotka eivät johda sairaanhoitoon, eristysaika kotona lyhenee 14:stä päivästä 7:ään päivään. Vakavissa se on edelleen 14

päivää. Kotieristys voidaan kuitenkin lopettaa vasta, kun oireet ovat olleet poissa kaksi päivää. Haju- tai makuaistinmuutos tai lievä ärsytysyskä ainoana oireena ei vaadi kuitenkaan eristyksen jatkamista. Kasvomaskien käyttöä myös työpaikoilla lisätään, kuten PKS-koordinaatioryhmä on suosittanut. Nyt tällä hetkellä Etelä-Suomen AVI tekee määräykset ja muut päätökset tekevät alueen kaupungit, ja meillä toimii PKS-koordinaatioryhmä, jossa on Etelä-Suomen AVI mukana, sekä sitten THL:n edustus sekä Helsinki, Espoo ja Vantaa. Kasvomaskin käyttöä suositellaan pääkaupunkiseudun kaupungeissa kaikilla työpaikoilla erityisesti tilanteissa, joissa ihmiset laajemmin tapaavat toisiaan, kuten kokoukset, taukotilat ja yhteiset tilat, ja kun turvavälejä, vuorotteluja tiloissa, tai muita hygieniaturvajärjestelyä ei pystytä toteuttamaan, ellei käyttämättömyyteen ole erityistä, esimerkiksi terveydellistä syytä. Niissä tehtävissä, joissa lähikontakteja ei voida välttää, tarjoaa työnantaja kasvomaskit kaupunkikulttuurin toimialan toisen asteen ja Vantaan aikuisopiston henkilöstölle. Koska kasvomaskin käyttösuositus koskee yli 15-vuotiaita, maskisuositus työtehtävissä ei kuitenkaan siis koske varhaiskasvatuksen työtehtäviä. Kuitenkin suosittelemme, että vanhemmat käyttävät kasvomaskia oleskellessaan varhaiskasvatuksen tiloissa esimerkiksi kun vievät lapsia hoitoon tai sieltä lapsia hoidosta hakevat pois. Tapahtumista ja kokoontumisista on niin ikään Vantaalla voimassa samat säännökset, mitä PKS-koronakoordinaatiotyöryhmä on suositellut, eli 20 hengen yleisötilaisuuksissa sisä- ja ulkotiloissa tilaisuuksia voidaan järjestää vain siinä tapauksessa, että edellytetään kaikkien käyttävän maskia koko ajan, ja että vain puolet tapahtumatilan paikkamäärästä on käytössä. PKS-koronakoordinaatioryhmä on esittänyt Etelä-Suomen aluehallintovirastolle, että se tekisi tällaisen virallisen määräyksenkin. Yksityistilaisuuksissa suositellaan erityisen varovaisuuden ja pidättyväisyyden noudattamista, ja ettei yli 20 hengen yksityistilaisuuksia toistaiseksi nyt järjestettäisi lainkaan. HUS ja kaupungit tunnistavat pääkaupunkiseudun korkean riskin ravintoloita, ja jos havaitsemme, että riski toteutuu, ilmoitamme siitä Etelä-Suomen aluehallintovirastolle, joka tarkistaa ravintolat kohdennetusti ja tarvittaessa antaa tarkentavia ohjeita, määräyksiä ja voi jopa ääritapauksissa sulkea ravintolan. Tällä pyritään siihen, ettei annettaisi kategorisia kaikkia ravintoloita koskevia määräyksiä, eikä suljettaisi tarpeettomasti ravintoloita,

koska valtaosa kuitenkin noudattaa menettelyä erittäin hyvin ja turvallisuus pystytään takaamaan. Tavoitteena on pitää myöskin talouselämän palvelut toiminnassa, jotta voidaan taata ihmisten työpaikat ja toimeentulo.

Hallitus on tehnyt vastaavia linjauksia etätyöstä niin julkiselle sektorille kuin yksityisille työnantajille, ja niistä Vantaa on antanut omat ohjeensa. Hallituksen suositukset 15.10. kiihtymisvaiheessa olevilla alueilla, ne on jaettu epidemiatilanteen mukaan, ja PKS-kaupungit ovat tehneet omat suosituksensa terveysturvalliseen toimintaan. Opasteita, ilmoituksia, henkilöstö opastaa ihmisiä toimimaan turvallisesti, emme osallistu toimintaan, jos ilmenee lieviäkin oireita. Yli 15-vuotiaille siis suositellaan vahvasti kasvomaskia sisätiloissa, jos turvallisuutta ei pystytä muuten järjestämään. Kaikki osallistujat pääsevät täällä kätensä saapuessaan sisätilaan, välineet desifioidaan, turvavälit pidetään, ja tarvittaessa siis maskit pidetään päässä. Ryhmiä sekoitetaan mahdollisimman vähän.

Vantaa on siirtänyt monet palvelut virtuaalisiksi ja on vähennetty osallistujamääriä. Sinänsä pyrimme pitämään kaupungin auki ja tarjoamaan palveluita ihmisille. Liikuntapalveluitten tulevia menettelytapoja selvitetään parhaillaan, ja tulemme tiedottamaan niistä vielä loppuviikosta uudestaan. Kulttuuripalveluissa suuret tapahtumathan on kokonaan peruttu. Martinuksen Lumosalin ja Vernissan palvelut sekä lastenkulttuuritapahtumat järjestetään puolella katsojamäärällä. Tavoitteeksi asetettujen asukaslähtöisten, pienempimuotoisten tapahtumien määrä on pienentynyt, koska asukasyhdistykset tai muut toimijat eivät ole hakeneet avustuksia, eivätkä siis ole järjestäneet nyt tapahtumia. Virtuaalisia tapahtumia on tullut merkittävästi lisää, kuten piknik-elokuvat puistoissa, jotka ovat olleet tavattoman suosittuja, drive-in-elokuvia lentoaseman parkkipaikalla, ja nyt seuraava on tuolla Hakunilan urheilupuistossa tulossa. Kirjaston asukaspalveluissa palvelut ovat toimineet normaalisti. Meiltä on jäänyt avustuksia jakamatta, mutta myöskin myönnettyjen avustusten osalta on annettu pidennettyjä käyttöaikoja, eli tämän vuoden avustuksia voidaan käyttää myöskin ensi vuonna. Vantaa ei ole lähtenyt perimään avustuksia takaisin. Avustuksia voi hakea myös uusiin koronaan liittyviin avauksiin, mutta on ollut hauska huomata, että kevään poikkeusaikana kehitetyistä uusista

virtuaalisista tapahtumista ja palvelumuodoista suuri osa on nyt vakiintunut osaksi nykyistä palveluvalikkoa, elikkä koronan jälkeenkään ei enää entiseen palata, paljon kehitystä tästä jää myöskin pysyväksi. Nuorisopalveluissa palvelut ovat auki normaalisti, mutta pienemmällä asiakasmäärällä kerrallaan, ja nuoria on ohjeistettu myöskin turvalliseen hygieniaan ja käsidesin käyttöön.

Johtajien pitää aina katsoa myöskin eteenpäin. Vaikka eletään tätä päivää, niin katse on aina huomiseen. Sen takia Vantaan häiriötilannejohtoryhmä, joka kokoontuu tällä hetkellä kahdesti viikossa, on valmistellut myöskin leviämisvaiheen toimenpiteet. Kaikki toimialat ovat valmistautuneet, jokaisella toimialalla Vantaan kaupungissa on suunnitelma siitä, miten leviämisvaiheessa toimitaan.

Tänä vuonna koronaepidemian vaikutuksista muutama sana Vantaan talouteen. Meidän lähtötilanteemmehan oli vuoden alussa keväällä vielä se, kun teimme kehukset, että tilinpäätöksen tappio tulee olemaan -108 miljoonaa euroa. Saimme valtiolta tukea 71 miljoonaa euroa, ja se on korjannut huomattavasti tilannetta, ja sen lisäksi Vantaa teki itse menojen säästötoimenpiteitä 28 miljoonalla eurolla. Tällä me olemme saaneet huomattavasti käännettyä nyt tämän vuoden tulosestusta parempaan suuntaan. Mutta edelleenkin kiinnitämme huomiota siihen, että koronan vaikutukset ovat kaikkein suurimmat suurten kaupunkien talouteen. Koska suuret kaupungit elävät kunnallisveron tuotoilla, se on meidän ylivoimaisesti tärkein tulomuotomme - 70 prosenttia kaikista tuloistamme - ja juuri se on tässä tilanteessa romahtanut, kuten esimerkiksi tulee vaikuttamaan hyvin raskaasti myöskin lentokentän ja Finnairin ja mahdollisesti Swissportin tilanne Vantaan talouteen.

Joitakin muita ajankohtaisia asioita. Tänään on julkistettu tiedote myöskin maankäytön ja rakennuslain uudistuksesta. Se on 6:n suurimman kaupungin yhteinen. Sinänsä pidämme toki tätä maankäyttö-, MRL-lain uudistusta tarpeellisena, mutta korostamme sitä, että kaavamonopoli täytyy säilyä kunnalla. Toivomme myöskin, että nykyinen kaavahierarkia säilyy. Ei siirrytä yhteen kaavaan, vaan tarvitaan myöskin yleiskaava, joka katsoo 40, 50 vuoden pitkäjänteistä rakentamista, ja sitten on asemakaava, joka katsoo juuri sitä tilannetta. Eli meidän pitää pitää myöskin johdonmukaisesta

kaupungin kehittämisestä huoli. Kaavaprosessien sujuvuuden edistäminen sekä kuntien maapolitiikan vahvistaminen ovat hyviä tavoitteita lakiuudistukselle. Kuntien tulee vastata kaavojen laadinnasta ja päätöksenteosta kaikissa kaavaprosessin vaiheissa. Tämä on olennaista kaupunkirakenteen toimivuuden ja taloudellisuuden sekä kuntatalouden näkökulmasta. Kunnalla tulee olla päätäntävalta alueensa kehityksestä ja sen suunnittelusta, sillä yhdyskuntarakenteeseen liittyvät kustannukset jäävät kuitenkin kuntien vastuulle.

Muutama sana myöskin sotesta, tai nyt hyvinvointialueista. Sote-ehdotus näyttäisi Vantaan osalta menevän ehkä piirun verran parempaan, mutta kyllä tässä edelleen rahoitus on ongelma. Vantaan asukasmäärän huomioiminen valtiosuuskriteereissä on hyvä asia. Se jättää muutaman miljoonan Vantaalle vuosittain enemmän, jäljelle jäävälle Vantaalle enemmän rahoitusta, mutta Vantaa häviäisi siirtymässä edelleen kuitenkin moninkertaisesti. Ongelmahan on siinä, että sote vie meidän menoistamme 49 prosenttia, mutta meidän tuloistamme 53 prosenttia mennessään. Vantaa-Keravan hyvinvointialue hyötyy siitä, että vieraskielisten lukumäärän kasvu huomioidaan vuosittain alueen rahoituksessa. Nyt tehdyt siirtymätasauksen muutokset eivät auta Vantaata eikä Vantaa-Keravan hyvinvointialuetta millään tavalla.

Rahoitusongelma jäljelle jäävän kaupungin osalta näyttäisi siis edelleen olevan olemassa. Perusongelmahan on se, että kaupungin kunnallisverosta, joka tällä hetkellä on 19 prosenttia, jäisi vain 5,7 prosenttia yhteisöverosta, ja yhteisöverosta leikattaisiin 30 prosenttia ja valtiosuuksista saman verran. Kiinteistöveron tuotto siirtyisi myöskin samalla kaavalla kuin kunnallisveron tuotto maakunnalle. Tämä on kasvavalle kaupungille, Vantaa ottaa tällä hetkellä vastaan Suomen suurinta muuttoliikettä, viime vuonna meille muutti 2,5 prosenttia, 5600 uutta vantaalaista. Viimeisen 5 vuoden aikana me olemme rakentaneet 24 päiväkotitilaa ja 8 koulutilaa. Ei kokonaisia kouluja välttämättä, mutta kuitenkin merkittäviä koulujen ja päiväkotien laajennuksia, mutta myöskin kokonaisia kouluja ja päiväkoteja. Ensi vuonna meillä on rakenteilla 10 uutta päiväkotia, jotta voidaan tarjota hyvät palvelut kaikille tänne tuleville uusille vantaalaisille. Tämä kasvu ei lopu mihinkään maakunta- tai hyvinvointialueuudistukseen, ja näillä jäljelle

jäävän kaupungin pitäisi kyetä edelleen investoimaan ihmisten hyvään elämään. Myöskin pääkaupunkiseudulla suurissa kaupungeissa ihmisillä on oikeus siihen.

Talveen varaudutaan siitä huolimatta, että nyt viime viimeisen viikon, 2 viikon sisällä tilanne on mennyt parempaan. Kiihtymisvaiheen kiihtymistahti ei ole sama kuin vielä yli 2 viikkoa sitten, mutta varaudumme kuitenkin siihen, että ilmojen kylmetessä, ihmisten siirtyessä sisätiloihin, tautitilanne saattaa myöskin pahentua. Vantaa on siis tehnyt varautumissuunnitelman koronatilanteen kiihtymisestä. Me varaudumme tähän vaikeaan talveen, ja kaupungin häiriötilannejohtoryhmä kokoontuu ja koordinoi tarvittavia toimenpiteitä.

Kiitoksia. Nämä olivat ne asiat, jotka halusin tässä kertoa teille. Kiitoksia.